

LIFE – Éghajlat-politikai alprogram

„Policy uptake”: az Európai Unió éghajlat-politika prioritásai,
magas uniós hozzáadott értékkel bíró LIFE pályázatok

Dr. Toldi Ottó

klímapolitikai referens

Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Klímapolitikai Főosztály

VII. LIFE Klímapolitikai Tréning

2018. április 10.

Tartalomjegyzék

- EU hozzáadott értékek tükröződése a LIFE Éghajlat-politikai Alprogramban;
- A Párizsi Megállapodás szakmapolitikai hatásai, következményei;
- A LIFE Éghajlat-politikai Alprogram prioritásai 2018-tól;
- A hazai klímapolitika és a LIFE Éghajlat-politikai Alprogram szinergiái;
- A hazai ÜHG kibocsátás jövőbeli tendenciái, LIFE-osítható problémák;

Európai Unió „hozzáadott értékek” jogforrásai

„Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemterve” Az Európai Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának, Európai Bizottság COM(2011)112, Brüsszel, 2011. 03.08.”

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2012/27/EU IRÁNYELVE (2012. október 25.) **az energiahatékonyságról**, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK: **„Az anyagkörforgás megvalósítása – a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv”** EURÓPAI BIZOTTSÁG, Brüsszel, 2015.12.2., COM(2015) 614 final

‘Energy roadmap 2050’ (COM(2011) 885, European Commission’s communication

‘EU Decarbonisation Roadmap 2050’

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1386/2013/EU HATÁROZATA a „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, **a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról**

...amit felülírt a Párizsi Megállapodás

A Párizsi Megállapodás végrehajtása és a globális átlaghőmérséklet emelkedés 1,5°C-on való maximalizálása érdekében szükséges a nettó zéró ÜHG kibocsátás elérése teljes társadalmi szinten 2050-ig.

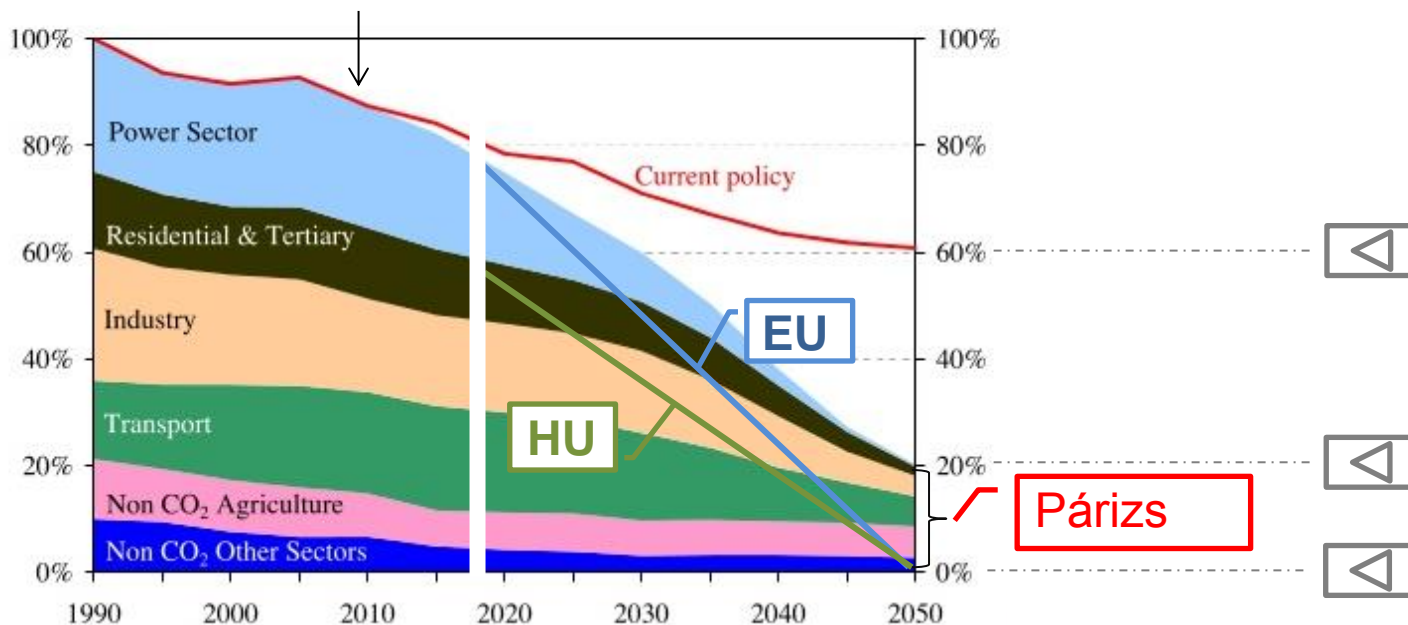
Az Unió elismeri a tagállamok jogát saját energiamixük meghatározásához, ugyanakkor a zéró karbon kibocsátású társadalom felé vivő úton ösztönzi mind a megújuló energia részarányának, mind az energiahatékonyság lehető legmagasabb szintre növelését, valamint az EU belső energiapiacának teljes kiépítését.

...hogyan?

EC Roadmap for moving to a low carbon economy in 2050

Figure 1: EU GHG emissions towards an 80% domestic reduction (100% =1990)

Forrás: Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemterve” Az Európai Bizottság Közleménye, Európai Bizottság COM(2011)112, Brüsszel, 2011. 03.08

EU hozzáadott értékek és a Párizsi Megállapodás tükröződése a LIFE Programban

A klímaváltozás mérséklése prioritás alatt futó projekteknek hozzá kell járulnia az alacsony szén-dioxid kibocsátású társadalom jövőbeni kialakításához

Az EU ÜHG kibocsátás csökkentési, megújuló energia hasznosítási és energiahatékonyság növelési céljai közép és hosszútávon (bázisév 1990):

	2020	2030	2040	2050
•üvegházgáz kibocsátás csökkenés;	-20%	-40%	-60%	-100%
•a megújuló energia aránya (a primerenergia fogyasztás %-ban);	-20% -14,65%	-27%	?	RES+NUK: ~100%?
• az energiahatékonyság pedig 27%-al nő; (a BAU pályához képest)	-20%	-27%	?	?

Többéves prioritási témák a LIFE Éghajlat-politikai Alprogramban (2018-tól)

Általános tendenciák:

- Nagyobb hangsúly a pályázati **eredmények projektidő alatti megismétlésén** és **megismételhetőségén**;
- A **kommunikáció javítása**;
- A **számszerűsíthetőség** és a „close-to-market” szemlélet fejlesztése, **alternatív pénzügyi támogatások** megléte, potenciál a **projekt „felskálázására”**

CCM fókus: az EU Emisszió Kereskedelmi Rendszere és a Vállaláselosztási Határozat (ESD) által nem szabályozott szektorok ÜHG kibocsátás csökkentése (**közlekedés, üzemanyagok; épület energiahatékonyság; mezőgazdaság; földhasználat – földhasználat változások**); **fluorozott ÜHG gázok kibocsátás csökkentése**; **energiaintenzív iparágak**;

CCA fókus: **áradásoknak való kitettség csökkentése**, városi hőszigetek kialakulásához való alkalmazkodás, klímaváltozással szemben **ellenálló mezőgazdaság**, **klímaváltozással számoló turizmus**,

GIC fókus: a 2030-ig és 2050-ig szóló **klímastratégiák végrehajtásának segítése**, az **EU ETS** működésének **jobb monitoringját** lehetővé tevő **módszertan** kifejlesztése, elsősorban a **hatóságok részére**; az **F-gázokkal kapcsolatos szemléletformálás**

A hazai klímapolitika és a LIFE Éghajlat-politikai Alprogram szinergiái

a 2017-2030 közötti időszakra vonatkozó,
2050-ig tartó időszakra is kitékintést nyújtó

második
Nemzeti
Éghajlatváltozási
Stratégiáról

Hazai Dekarbonizációs Útiterv
•
Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia
•
„Partnerség az éghajlatért”
Szemléletformálási Terv

NEMZETI FEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

2017

Hazai jogforrások: a **NÉS-1** és a **NÉS-2** az alacsony szén-dioxid kibocsátású magyar társadalom felé való haladás útitervei

A magyar Országgyűlés a 2007. évi LX. törvényben írta elő és a 29/2008. (III. 20.) OGY határozattal fogadta el az első Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát (NÉS-1), amely a 2008-2025 közötti időszakra tervezett intézkedések kereteit fogalmazta meg. Az új tudományos eredmények befoglalásának igénye, az ötévenkénti felülvizsgálat követelményeinek való megfelelés, valamint a Párizsi Megállapodás, illetve az azt támogató döntéseket tartalmazó Párizsi Csomag végrehajtásából fakadó feladatok végrehajtása miatt **indokoltá vált a felülvizsgált Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS-2) megalkotása.**

GAP analízis – a kritikus gazdasági szektorok azonosítása

ÜHG kibocsátási célok:

NÉS-1: 1990-hez képest 16-25% közötti kibocsátás csökkentés 2025-ig

NÉS-2: 1990-hez képest 52-85% közötti kibocsátás csökkentés 2050-ig

EU2020: 20% 1990-hez képest

EU2030: 40% 1990-hez képest

Teljesítés:

1990 és 2015 között: ~40%

2015 és 2035 között: ~40% (a Mátra sorsának függvényében)

2035 és 2050 között: ?

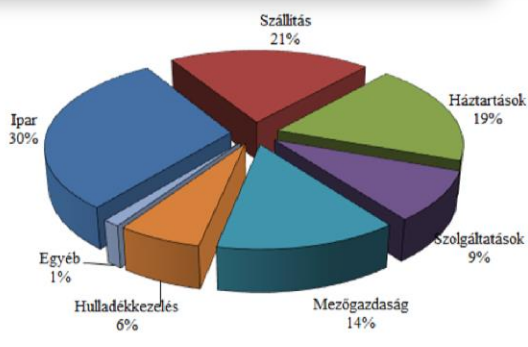
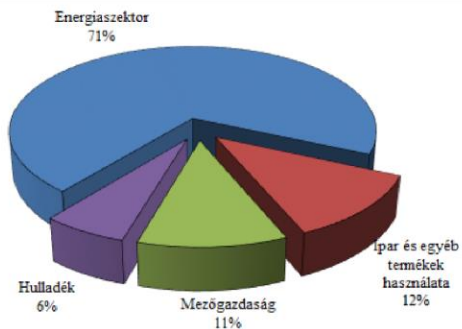
A tartósan növekvő ÜHG kibocsátást produkáló ágazatok várhatóan:

közlekedés, egyes ipari ágazatok (építőipar-acélipar, vegyipar), mezőgazdaság

Az erdők CO₂-nyelő kapacitása: várhatóan csökkenni fog

„not on track” szektorok

Projections of total and sectorial GHG emissions in kt CO ₂ eq (WEM scenario)	2015,0	2020,0	2025,0	2030,0	2035,0
Total including LULUCF	54502,8	54665,4	54147,7	54803,0	55323,1
Public electricity and heat production	12081,3	10699,3	10646,9	10613,0	10527,3
Industrial processes	7302,0	7041,8	6989,4	7305,3	7850,6
Mineral industry	1140,3	1359,8	1565,4	1738,0	1906,2
Chemical industry	2421,4	2500,8	2695,3	2911,5	3135,2
Metal industry	1171,3	1752,2	1815,5	1923,1	2079,2
Agriculture	6676,3	7362,0	7664,3	7891,6	8119,3
Enteric fermentation	2036,7	2248,3	2348,3	2429,5	2510,7
Manure management	1133,1	1472,0	1535,9	1543,2	1550,6
Agricultural soils	3302,8	3435,9	3568,9	3701,9	3835,0
Transport	12202,6	12007,9	12562,6	13824,0	14432,7
Road transportation	11937,3	11716,7	12263,6	13525,3	14120,7
Railways	174,3	196,4	210,0	215,1	233,3

építőipar,
petrolkémia

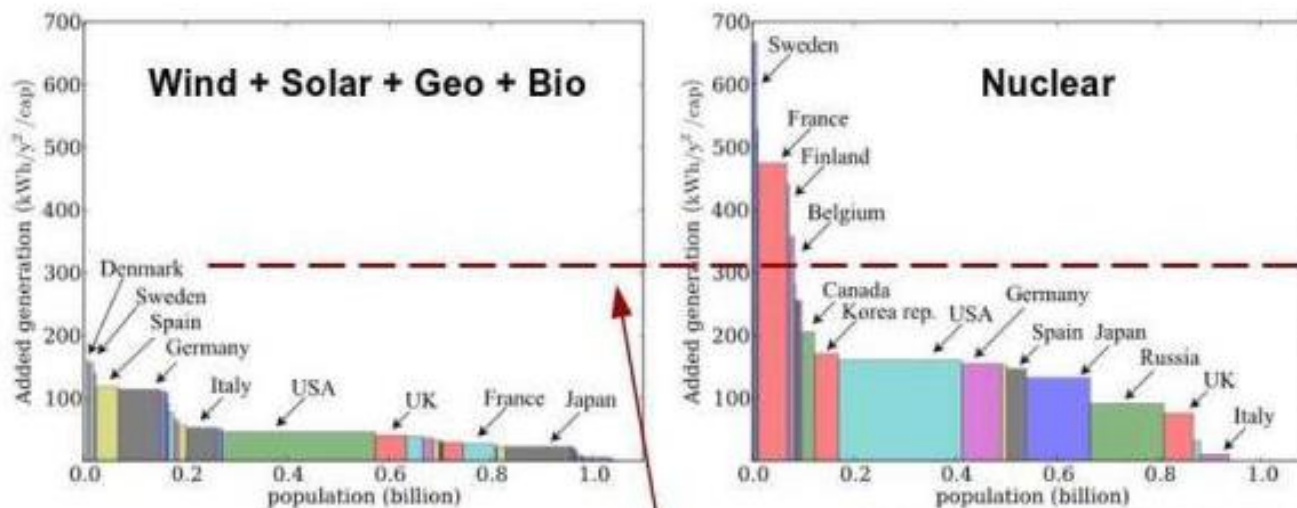
növekvő
jövedelme-
zőség

közúti
árúszállítás

How fast is fast enough?

Fastest added generation of electricity per person and year

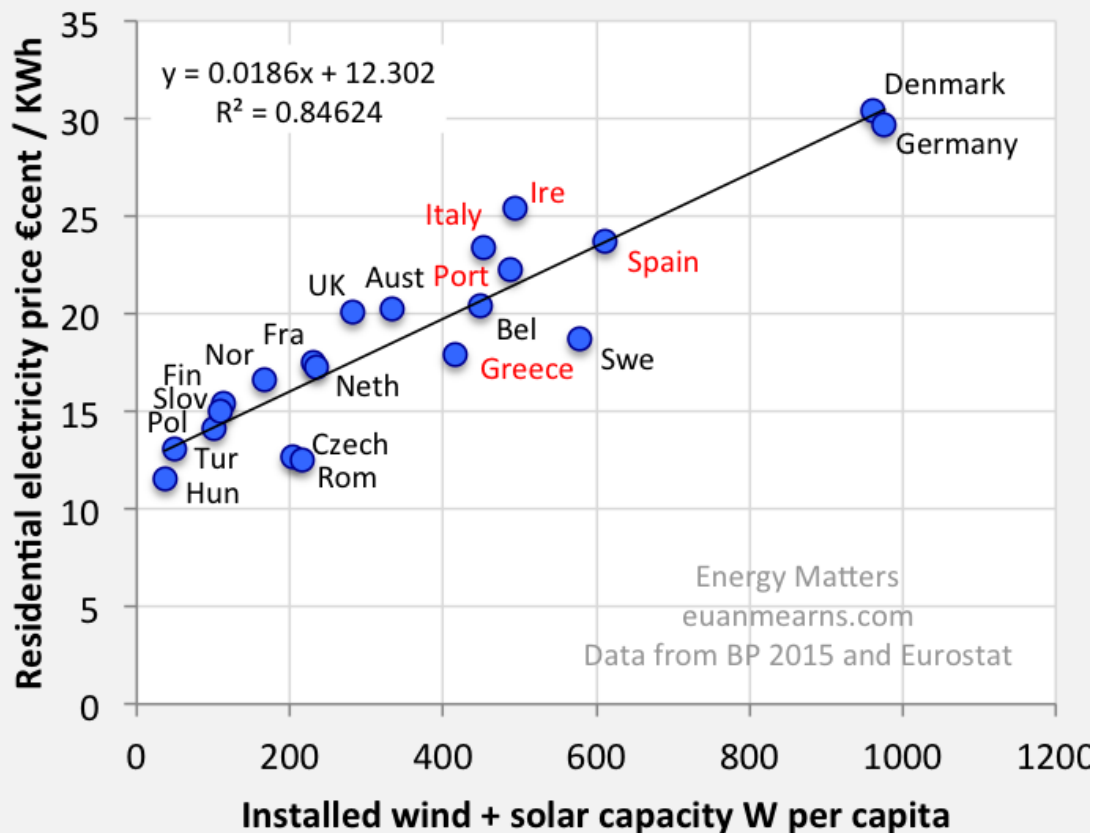
analys.se

Required rate for 2 degree target

Source: World Bank & BP Statistical Review, picture by Carl Høflesen

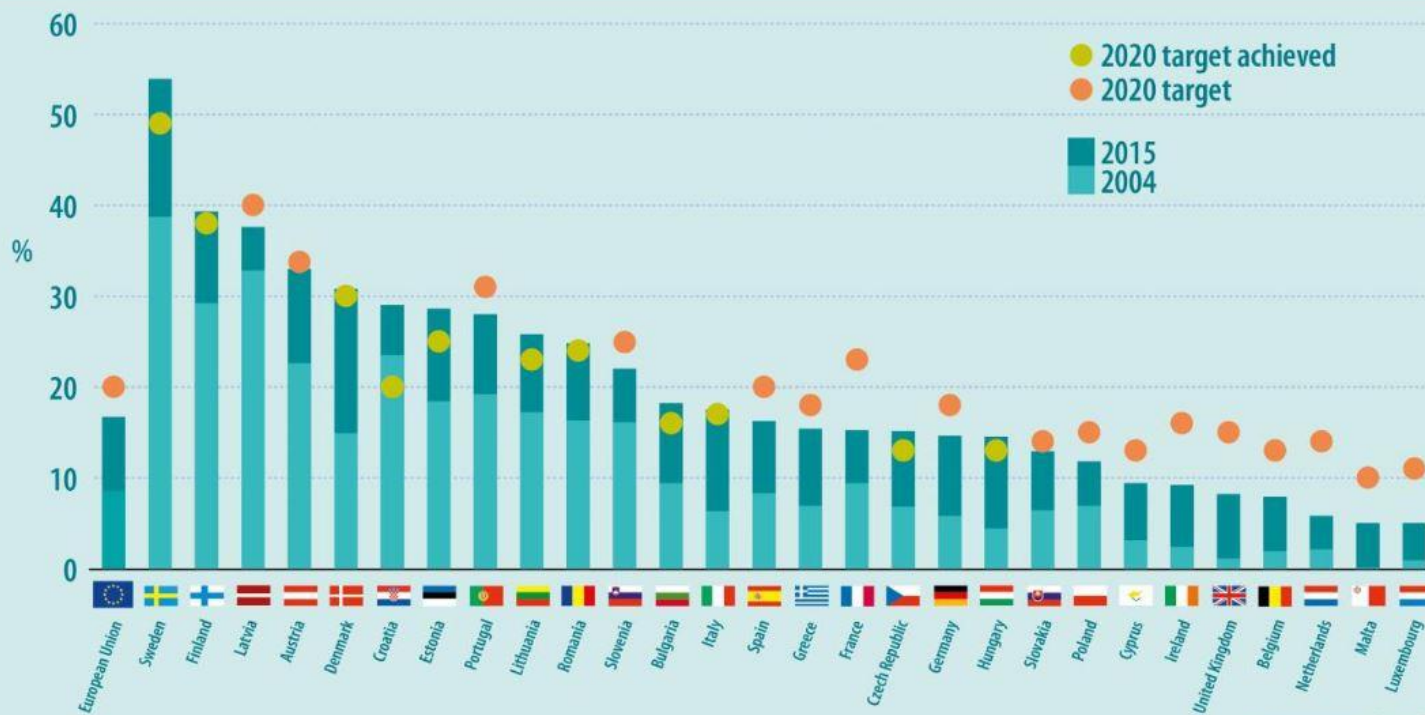
Europe Electricity Price v Installed Wind + Solar Capacity

Share of energy from renewable sources in the EU Member States

(in % of gross final energy consumption)

A hazai ÜHG kibocsátás kritikus területei „LIFE pályázatosítható” problémák

a megoldandó problémát
itthon kell megtalálni

(a globális éghajlatváltozás sablonjait
el kell felejteni, és azt kell vizsgálni
ebből mi az igaz itthon..)

Klíímaváltozás: a hőmérsékleti szélsőségindexek mért és a jövőben várható éves átlagos magyarországi értékei (nap)

	1961–1990	2021–2050	2071–2100
Fagyos nap	96	77-78	41-64
Nyári nap	66	87-89	107-120
Hőhullámos nap	3,4	7-13	18–23

A jelenlegi tendencia lineáris meghosszabbítása 2050-re **4°C**-os átlaghőmérséklet növekedést valószínűsít.

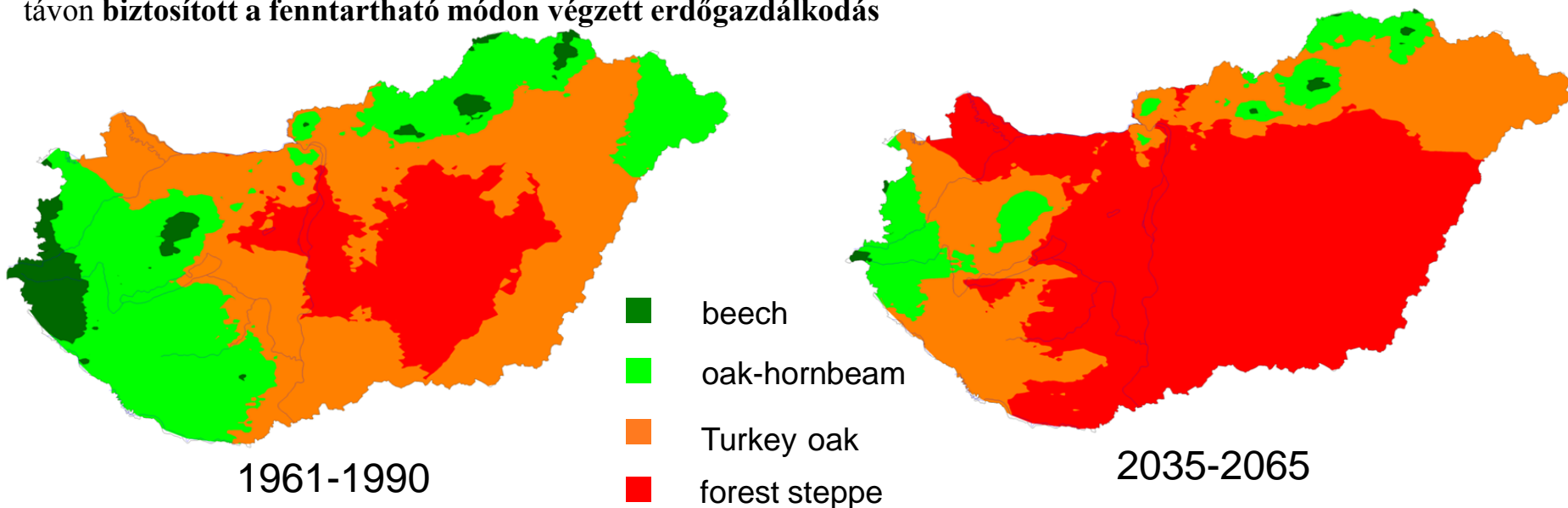

Az erdők, mint egyedüli természetes légköri szén-dioxid nyelők (fotoszintézis)

Erdeink évente átlagosan több mint 3-6 millió tonna szén-dioxidot kötnek meg

Ezzel a hazai gazdaság területén az erdőgazdálkodás az egyetlen olyan ágazat, amely nem kibocsátó, hanem a szén-dioxid megkötése révén mérsékli a klímaváltozás ütemét.

Az erdők csak akkor tudják CO₂ elnyelő szerepüket érdemben betölteni, ha ehhez a megfelelő ökológiai feltételek (terület, termőföld, ökológiai vízigény biztosítása, az életközösségek megfelelő ökológiai állapota) fennállnak, és hosszú távon biztosított a fenntartható módon végzett erdőgazdálkodás

„LIFE pályázatosítható” fejlesztési területek az EU és a hazai klímapolitikai prioritások megfeleltetése alapján

- # A **fosszilis energiahordozók kiváltásának elősegítése** (renewables), **megújuló ipari nyersanyagok** azonosítása, **hasznosítása** (green chemistry);
- # Az **energia- és nyersanyag felhasználás hatékonyságának növelése** és az energiatakarékosság előmozdítása az iparban és a lakossági szektorban;
- # **Körkörös technológiai rendszerek** (closed loop) alkalmazásával a **karbonszegény gazdaság felé való átmenet elősegítése** a gazdaság minden ágazatában;
- # A **szén-dioxid természetes nyelő kapacitásainak** (erdők, faanyag) **megőrzése és növelése**. **Új szén-dioxid nyelő / immobilizáló technológiák kifejlesztése** (CCS, CCR, zöld építőanyagok)
- # A mezőgazdasági kibocsátások csökkentése; **alacsony karbon szarvasmarha ágazat, trágya-, talaj és tápanyag menedzsment**;
- # **Az alternatív hajtási módok és üzemanyagok fejlesztése a közlekedésben**, IT alapú smart logisztika, alacsony karbon tömegközlekedés, áruszállítás;
- # **Hulladék-melléktermék újrahasznosítás**, feldolgozás, a hulladék klímabarát energetikai hasznosítása a hulladék-hierarchia alapján,
- # **Városi klíma-mitigáció, hősziget-hatás monitoring és csökkentés**, zöld fűtési rendszerek, SMARTCITY

NEMZETI FEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Köszönöm a figyelmet!

otto.toldi@nfm.gov.hu

Klímapolitika Facebook oldal:

<https://www.facebook.com/klimapolitika/>

Magyar LIFE Twitter partnerkereső

https://twitter.com/hu_ncp

További információk

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life.htm>

<http://www.lifepalyazatok.eu/>

LIFE Klímapolitikai Csapat

lifeclimate@nfm.gov.hu